

๒๒

เว ส สั น ต ร ช า ต ก
ต อ น ที่ ๑ ๘
(พ ร ะ เ ว ส สั น ต ร
ข อ พ ร ๘ ป ร ะ ก า ร)

ข้าแต่ท้าวสักกะ เมื่อหม่อมฉันบริจาทาน ทรัพย์สมบัติ
พึงไม่หมดสิ้นไป บริจาคแล้วไม่พึงเดือดร้อนภายหลัง เมื่อ
กำลังบริจาท พึงทำจิตให้ผ่องใส เมื่อหม่อมฉันพ้นจากอรรถภาพนี้
พึงไปสู่สวรรค์ ถึงชั้นดุสิตอันวิเศษ จุตติจากชั้นดุสิตมาเป็นมนุษย์
พึงเป็นผู้ไม่เกิดอีก

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๔ (พระเวสสันดรขอพร๘ประการ)

๑๕๓

ในเส้นทางแห่งการสร้างบารมี นักสร้างบารมีจะต้องมีจิตประกอบด้วยเมตตา ปราบปรามดีต่อสรรพสัตว์ทั้งหลาย เพราะเมตตาธรรมค้ำจุนโลก ก่อให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข เป็นจุดเชื่อมโยงใจให้มนุษย์ และสรรพสัตว์อยู่ร่วมกันได้ โดยไม่ต้องเบียดเบียนซึ่งกันและกัน ความเมตตานี้เป็นหนึ่งในบารมี ๑๐ ทศ ที่พระบรมโพธิสัตว์จะต้องบำเพ็ญให้บริบูรณ์ จึงจะตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ กระแสแห่งความเมตตานี้จะเกิดขึ้นได้ เมื่อใจเราหยุดนิ่ง มีความสุข ความสงบ และความบริสุทธิ์ภายในอย่างเต็มเปี่ยมบริบูรณ์ โดยต้องเริ่มจากการเจริญสมาธิภาวนาอย่างสม่ำเสมอ

พระเวสสันดรได้อธิษฐานขอพรกับท้าวลัkkalเทวราชว่า

“ข้าแต่ท้าวลัkkalกะ เมื่อหม่อมฉันบริจาคตาน ทรัพย์สมบัติฟุ้งไม่หมดสิ้นไป บริจาคแล้วไม่ฟุ้งเดือดร้อนภายหลัง เมื่อกำลังบริจาคต ฟุ้งทำจิตให้ผองใส เมื่อหม่อมฉันพ้นจากอภัพนี้ ฟุ้งไปสู่สวรรค์ ถึงชั้นดุสิตอันวิเศษ จุตจากชั้นดุสิตมาเป็นมนุษย์ ฟุ้งเป็นผู้ไม่เกิดอีก”

ผู้มีบุญญาธิการที่ได้สั่งสมบุญไว้มากๆ ถึงจุดหนึ่งปัญหาและอุปสรรคย่อมไม่มีความหมาย มารก็กิดขวางไม่ได้ เมื่อถึงคราวอธิษฐานเพื่อปรารภนาสิ่งใด แรงอธิษฐานนั้นก็เลยกลาย

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๔ (พระเวสสันดรขอพร๘ประการ)

๑๕๔

เป็นจริงทุกประการ เหมือนอย่างพระเวสสันดรโพธิสัตว์ ผู้รักในการบริจาคทานยิ่งกว่าสิ่งใดๆ การให้นั้นฝังแน่นอยู่ในจิตใจเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของพระองค์ จึงยากที่ใครจะมาบอกให้เลิกทำทาน ขนาดถูกขบไล่ พระองค์ก็ไม่เคยน้อยเนื้อต่ำใจบริจาคได้กระทั่งพระโอรสพระธิดา และมเหสีผู้เป็นที่รักยิ่ง

เพราะฉะนั้น เมื่อทรงกล้ำสละในสิ่งที่ชาวโลกสละได้ยาก ถึงคราวอธิษฐานจิตปรารถนาสิ่งใด ท่านก็จะได้สิ่งนั้นสมความปรารถนาอย่างเป็นอัศจรรย์ เพราะกำลังบุญบารมีที่มีมาก และมากพอที่จะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเหลืออีกเพียงภพชาติเดียวเท่านั้น คือ หลังจากที่ได้ไปอุปติเป็นจอมเทพ และเสวยสุขในสวรรค์ชั้นดุสิต ก็จะได้เสด็จอุบัติบนโลกมนุษย์อีกครั้ง เมื่อทรงออกผนวชแสวงหาโมกขธรรม จะได้บรรลุอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป

ครั้งที่แล้ว ถึงตอนที่พระอินทร์ได้มาเสริมบารมีของพระเวสสันดร ด้วยการแปลงเป็นพราหมณ์แก่ มาทูลขอพระนางมัทรีราชเทวี พระองค์ทรงยอมที่จะสละมเหสีผู้เคยร่วมทุกข์ร่วมสุขมาด้วยกัน อีกทั้งพระนางมัทรีก็ไม่ลังเลพระทัย ทรงทำความปรารถนาของพระสวามีให้เต็มเปี่ยม แต่พระอินทร์ก็ได้มอบพระนางมัทรีฝากไว้กับพระเวสสันดร นั้นแสดงว่า พระเวสสันดรไม่อาจให้พระนางมัทรีแก่ใครได้อีกต่อไป จากนั้นทรง

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๔ (พระเวสสันดรขอพร ๘ ประการ)

๑๕

เนรมิตอัฐภาพจากพราหมณ์แก้เป็นท้าวลักกเทวราชตามเดิม
ประทับยืนอยู่บนอากาศ ตรัสชมเชยบรมกษัตริย์ทั้งสองพระ-
องค์ว่า สมแล้วที่เป็นชัตตยราช สมบูรณ์ด้วยพระวงศ์ ได้
ประสูติแล้วแต่พระมารดาพระบิดา แม้ถูกเนรเทศเสด็จมา
แรมราตรีอยู่ในราวไพรป่า ก็ยังบำเพ็ญมหาทานบารมีไม่ได้ขาด

*ด้วยความเลื่อมใสในพระเวสสันดร ผู้มีพระหฤทัยมุ่งมั่น
เด็ดเดี่ยวสูงส่งหาผู้ใดเสมอเหมือนได้ยาก ทำให้พระอินทร์ถึงกับ
เปล่งวาจาอนุญาต ให้พระเวสสันดรขอพรได้ถึง ๘ ประการ
พระโพธิสัตว์จึงตรัสว่า “ข้าแต่ท้าวลักกะ ผู้เป็นใหญ่ของสรรพสัตว์
ถ้าพระองค์จะประทานพรแก่หม่อมฉัน ขอพระชนกของหม่อมฉัน
พึงทรงยินดีให้หม่อมฉันกลับจากป่านี้ สุนีเวศน์ของหม่อมฉัน
พึงเชื้อเชิญด้วยราชบัลลังก์ หม่อมฉันเลือกข้อนี้เป็นพรข้อที่ ๑

หม่อมฉันไม่ชอบการฆ่าคน แม้ทำผิดร้ายแรงพึงทำคน
มิโทษให้พ้นจากการประหารชีวิต หม่อมฉันขอเลือกข้อนี้เป็นพร
ข้อที่ ๒ ชนเหล่าใดเป็นคนแก่ เป็นคนหนุ่ม และเป็นคนวัยกลางคน
ชนเหล่านั้นพึงอาศัยหม่อมฉันเลี้ยงชีพ หม่อมฉันขอเลือกข้อนี้
เป็นพรข้อที่ ๓ หม่อมฉันไม่พึงถึงภรรยาของชนอื่น พึงชวนชวาย

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๔ (พระเวสสันดรขอพร๘ประการ)

๑๕๖

แต่ในภรรยาของตน และไม่พึงตกอยู่ในอำนาจของสตรีเหล่านั้น
หม่อมฉันขอเลือกข้อนี้เป็นพรข้อที่ ๔

ข้าแต่ท้าวลัக்กะ บุตรของหม่อมฉันที่พลัดพรากไปนั้น
พึงมีอายุยืน พึงครองแผ่นดินโดยธรรม หม่อมฉันขอเลือกข้อนี้
เป็นพรข้อที่ ๕ เมื่อราตรีสิ้นไป ทันทิที่แสงอาทิตย์ยามรุ่งอรุณ
ปรากฏขึ้นมา ขอให้ภิกษาหารอันเป็นทิพย์พึงปรากฏมี หม่อม-
ฉันขอเลือกข้อนี้เป็นพรข้อที่ ๖

เมื่อหม่อมฉันบริจาคทาน ทิพย์สมบัติพึงไม่หมดสิ้นไป
บริจาคแล้วไม่พึงเดือดร้อนในภายหลัง เมื่อกำลังบริจาคพึงทำ
จิตให้ผ่องใส หม่อมฉันขอเลือกข้อนี้เป็นพรข้อที่ ๗ และเมื่อ
หม่อมฉันพ้นจากอภัพนี้ พึงไปสู่สวรรค์ถึงชั้นดุสิตอันวิเศษ
จุติจากชั้นดุสิตนั้นมาเป็นมนุษย์ พึงเป็นผู้ไม่เกิดอีก หม่อมฉันขอ
เลือกข้อนี้เป็นพรข้อที่ ๘”

ท้าวลัக்กะจอมเทพได้สดับพระดำรัสของพระมหาสัตว์แล้ว
ทรงใคร่ครวญพิจารณาถึงพร ๘ ประการ ว่าจะสำเร็จหรือไม่
และจะหาทางช่วยให้ความปรารถนาของพระโพธิสัตว์สำเร็จได้
อย่างไร ครั้นพิจารณาความเป็นไปได้ครู่หนึ่ง ก็ตรัสบอกว่า
“อีกไม่นาน พระราชบิดาผู้บังเกิดเกล้าของพระองค์ จักเสด็จมา
พบพระองค์ แล้วจักพระราชทานเศวตฉัตร อีกทั้งเชิญเสด็จไป

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๔ (พระเวสสันดรขอพร ๘ ประการ)

๑๕๓

กรุงเชตุคร ความปรารถนาของพระองค์ทุกอย่างจักถึงที่สุด
ในไม่ช้านี้ ขอพระองค์จงเป็นผู้ไม่ประมาทเถิด”

ครั้นประทานโอวาทแด่พระมหาสัตว์แล้ว ท้าวสักก-
เทวราช ได้เสด็จกลับสู่ทิพยสถานของพระองค์ ส่วนพระเวส-
สันดรโพรหัสต์และพระนางมัทรี ต่างดีใจที่ความปรารถนาทั้ง
๘ ประการ จะกลายเป็นจริง อีกทั้งทรงปิติยินดีที่รู้ว่า การทำ
ความดีทุกอย่างของพระองค์นั้น อยู่ในสายตาของชาวสวรรค์
ทั้งสองพระองค์ได้ประทับแรมอยู่ในอาศรมที่ท้าวสักกะประทานให้

ฝ่ายพราหมณ์ชุกพาพระโอรสพระธิดาทั้งสองพระองค์
เดินทางไกลถึง ๖๐ โยชน์ ครั้นถึงเวลาเย็น ก็ผูกพระกุมาร
กุมารีทั้งสองไว้ที่กอไม้ ให้บรรทมบนพื้น ส่วนตนเองป็นขึ้น
ต้นไม้นอนในระหว่างคาคบกิ่งไม้ เพราะเกรงพวงลี้ตัวร้ายจะมา
ทำร้าย เหล่าเทพยดาได้ช่วยกันอารักขาพระกุมารกุมารีในเวลา
กลางคืน เนรมิตอาหารที่อร่อยให้เสวย ดูแลรักษาทะนุถนอม
เหมือนมารดาเฝ้าดูแลบุตรน้อยด้วยความรักไม่จิตจางฉะนั้น

เมื่อตื่นขึ้นยามเช้าตรู่ชุกได้พาทั้งสองกุมารเดินทางต่อไป
จนถึงทางแยกระหว่างกรุงเชตุครกับแคว้นกาลิงคะ เมื่อไปถึง
ทางแยกชุกไม่มั่นใจว่าจะเป็นเส้นทางไหน ฝ่ายเทวดาก็ดลใจ
ให้พราหมณ์มุ่งหน้าไปทางกรุงเชตุคร เดินทางได้เพียงกึ่งเดือน

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๔ (พระเวสสันดรขอพร๘ประการ)

๑๕๘

เท่านั้นก็ถึงกรุงเชตุตร

ใกล้รุ่งของเช้าวันนั้น พระเจ้ากรุงลัญชัยสีวิมหาราช ทรงพระสุบินว่า มีชายคนหนึ่งผิวดำ นำดอกปทุม ๒ ดอก มาวางไว้ในพระหัตถ์ จากนั้นก็สะดุ้งตื่นจากที่บรรทม ตรัสเรียกพวกพราหมณ์ผู้รู้ทำนายพระสุบิน พลาตรัสถามว่า จะมีเหตุมงคลอะไรเกิดขึ้น

พวกพราหมณ์ทูลพยากรณ์ว่า “พระประยูรญาติของพระองค์ที่จากไปนานจักกลับมา พระองค์จะได้พบกับพระราชนัดดาทั้งสองที่จากไปนาน” ขณะนั้นเอง พระเจ้าลัญชัยทอดพระเนตรไปทางถนน ทรงเห็นสองกุมารกุมารีซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คนหนึ่งเหมือนพระชาลี คนหนึ่งเหมือนกัณหาชีนา จึงเกิดความสงสัย แต่คิดไม่ถึงว่ากุมารและกุมารีนี้จะเป็นหลานของพระองค์ จึงทรงรับสั่งให้อำมาตย์ไปเชื้อเชิญเข้ามาใกล้ๆ และได้ถามพราหมณ์ถึงความเป็นมาเป็นไปของกุมารกุมารีผู้มีรูปงามทั้งสองว่า เป็นลูกของใคร เดินทางมาจากไหน

ด้วยความชะล่าใจ ชูชกจึงทูลไปตามความเป็นจริงทุกประการว่า ตนได้กุมารกุมารีทั้งสองนี้มาจากพระเวสสันดร แต่พระเจ้าลัญชัยไม่ทรงเชื่อ จึงตรัสถามว่า “ท่านพูดจาขอบุตรธิดาอย่างไร ถึงได้เด็กทั้งสองนี้มา ใครบ้างจะให้บุตรธิดาแก่คน

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๔ (พระเวสสันดรขอพร๘ประการ)

๑๕๕

อย่างท่าน ใครจะมีความคิดอย่างนี้ ถึงขนาดต้องนำลูกน้อย
ที่น่ารักของตน ให้เป็นทาสของคนอื่น” นี่เป็นความคิดของ
พระเจ้าลัญชัยที่ทรงคาดคิดไม่ถึงว่า พระโอรสของพระองค์จะ
กล้าหาญชาญชัย สละได้แม้กระทั่งพระโอรสพระธิดาซึ่งอยู่ใน
วัยน่ารักแก่พราหมณ์คนนี้ แต่เมื่อพูดถึงวิสัยของพระโพธิสัตว์
แล้ว ท่านกล้าเสียสละ และตัดสินใจที่จะดำรงตนเป็นผู้ให้โดย
ตลอด โดยไม่กลัวต่อคำครหานินทาของใคร เรามาติดตามต่อ
ในคราวหน้าว่า พระเจ้าลัญชัยจะทรงทำให้พระกุมารและ
พระกุมารีทั้งสอง พระองค์ พ้นจากการเป็นทาส และเป็นอิสระ
ได้อย่างไร

